

Lichaamskwalen en hun verzorging, van Karel de Grote tot de eerste kruistocht (768-1099). Uitgever: Garant, 2017.

Johan R. Boelaert

Op medisch-historisch vlak is de periode tussen Karel de Grote (768) en het einde van de eerste kruistocht (1099) vaak onderbelicht. Dit werk verhelpt hieraan. De ruim 330 jaar van dit onderzoek zijn in twee verdeeld: de bloeitijd van de Karolingers (768-879) en de eerste twee eeuwen van hun afstammelingen, namelijk de Vlaamse graven (880-1099).

In twee derden van de gekende aandoeningen van de Karolingische vorsten, laten de bronnen toe een ziektediagnose te stellen of te benaderen. Karel de Grote en zijn opvolgers gaven aan de geestelijkheid de opdracht de ziektezorg te organiseren. De bronnen lichten ons behoorlijk in over de zorg van de zieke geestelijken, maar veel minder over die van de zieke leken. Omdat het westen toen niet meer beschikte over de voornaamste medische traktaten uit de oudheid, kon de geneeskunde weinig of niet deel uitmaken van de Karolingische renaissance.

Daarna komen de aandoeningen van de Vlaamse graven en hun naasten aan bod, met onder meer de steenziekte van Arnulf I de Grote, een mogelijk leprageval in zijn omgeving, de fatale ziekte van zijn zoon Boudewijn III, alsook het levenseinde van koningin Mathildes echtgenoot.

Ten slotte worden de toenmalige behandelingsvormen overlopen, inclusief de miraculeuze genezingen, soms onder de vorm van slaapgenezing of van duivelbanning. Deze bovennatuurlijke genezingen genoten toen meer belangstelling dan de natuurlijke genezingskunst.